

Рейтинговий звіт NKLV 005-016 short про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	м. Миколаїв
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія	оновлення
Дата визначення:	11.09.2006 р.
Дата оновлення:	25.06.2015 р.
Рівень кредитного рейтингу:	uaBBB+
Прогноз:	стабільний

Наданий в результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Висновок рейтингового агентства щодо рівня кредитного рейтингу

Кредитний рейтинг ґрунтується на результатах аналізу економічних та фінансових показників за 2014 рік, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної в розпорядженні комунальної власності та перспективних планів на майбутнє.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, що надана виконавчим комітетом Миколаївської міської ради, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу

Дата	11.09.2006	27.09.2007 – 20.12.2012	21.06.2013	10.12.2013 – 12.12.2014	25.06.2015
Рівень рейтингу	uaBBB	uaBBB	uaBBB+	uaBBB+	uaBBB+
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підтвердження	підвищення	підтвердження	підтвердження

Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом **uaBBB** характеризується достатньою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності залежить від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Знак «+» позначає проміжну категорію (рівень) рейтингу відносно основних категорій (рівнів).

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рівень кредитного рейтингу м. Миколаєва підтримується:

- збереженням достатнього рівня бюджетної забезпеченості міста;
- помірним рівнем прямого боргового навантаження на бюджет міста.

Рівень кредитного рейтингу м. Миколаєва обмежується:

- уповільненням темпів зростання доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів, що зумовлюється погіршенням соціально-економічного розвитку міста внаслідок кризових явищ в економіці України;
- зростанням залежності бюджету міста від дотації вирівнювання з Державного бюджету, співвідношення обсягу якої до доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів становило у 2013 році – 17,5%, у 2014 році – 27%;
- високим рівнем зношеності об'єктів інженерної, транспортної інфраструктури та житлового фонду міста, необхідністю здійснення значних капітальних вкладень у їхнє відновлення за одночасного високого рівня заборгованості населення за житлово-комунальні послуги у розрахунку на одного мешканця.

Резюме

Цей аналітичний звіт розкриває основні зрушення, що відбувалися в соціально-економічній та фінансовій сферах м. Миколаєва протягом 2014 року та оцінку (через процедуру оновлення рейтингу) їхнього впливу на спроможність Миколаївської міської ради виконувати свої боргові зобов'язання.

Соціальна сфера та економіка міста

Основні показники соціально-економічного розвитку міста у 2010–2014 рр. наведено у таблиці.

Основні показники соціально-економічного розвитку м. Миколаєва¹

Показник	2010	2011	2012	2013	2014	Темп росту*, %
Чисельність наявного населення (станом на кінець звітного періоду), тис. осіб	498,7	497,0	496,2	494,9	494,8	100,0
Середньомісячна заробітна плата, грн.	2 263,2	2 580,4	2 943,6	3 220,4	3 531,5	109,7
Заборгованість з виплати заробітної плати, млн. грн. (станом на кінець звітного періоду)	44,2	46,8	31,0	41,0	34,4	83,9
Обсяг реалізації промислової продукції у відпускних цінах, млн. грн.	9 386,6	11 208,6	12 176,8	11 744,3	12 061,1	102,7
Прямі іноземні інвестиції, млн. доларів США (станом на кінець звітного періоду)	92,0	110,4	172,0	201,8**	166,9	82,7
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	2 005,2	2 164,3	2 916,1	2 726,0	2 219,1	81,4
Введено в експлуатацію житла, тис. кв. м	132,5	80,1	62,1	92,8	65,5	70,6
Обсяг роздрібного товарообороту, млн. грн.	4 198,2	5 171,7	5 959,6	6 216,4	4 813,3***	103,9***

* темп росту показника за 2014 рік до відповідного періоду попереднього року

** уточнені дані

*** за 9 місяців 2014 року

Джерело: Виконавчий комітет Миколаївської міської ради

Демографія, трудові ресурси та заробітна плата

Миколаїв є розвиненим індустріальним центром півдня України. Наявність у місті розвиненої мережі ринкової інфраструктури, фінансових установ, закладів освіти, охорони здоров'я та культури сприяють зростанню чисельності наявного населення за рахунок щорічної міграції, проте високий рівень смертності та, відповідно, значне природне скорочення спричинило загальне зменшення чисельності наявного населення м. Миколаєва до 494,8 тис. осіб станом на 01.01.2015 р.

¹ Деякі кількісні дані, що аналізуються у звіті, наведені після відповідного округлення. У зв'язку з цим значення певних показників, які наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових.

Розвинена мережа вищих та середньо-спеціальних закладів забезпечує місто висококваліфікованими трудовими ресурсами. Ситуація на ринку праці в Миколаєві характеризувалася скороченням кількості працевлаштованих осіб, проте рівень зайнятості населення міста, незважаючи на погіршення темпів соціально-економічного розвитку, залишається високим.

Динаміка зростання рівня оплати праці у м. Миколаєві протягом минулого року була вище за загальнодержавну. Так, впродовж 2014 року в місті заробітна плата штатного працівника в середньому зросла на 9,7% до 3 531,5 грн. та перевищила відповідний показник по країні на 1,5%. До того ж, впродовж 2014 року суттєво скоротився обсяг заборгованості з виплати заробітної плати (на 16,1% до 34,4 млн. грн.), а співвідношення його обсягу до середньомісячного розрахункового фонду оплати праці у місті за підсумками 2014 року було низьким.

Виробнича сфера та зовнішньоекономічна діяльність

Економічний профіль міста Миколаєва визначають підприємства суднобудування, машинобудування, металургії, сільського господарства, харчової промисловості та енергетичного комплексу, які є найбільшими роботодавцями регіону та формують вагомий частину податкових та неподаткових надходжень до бюджету міста.

Під впливом коливань у політичній і економічній ситуації в країні умови здійснення господарської діяльності окремих підприємств були складними, що вплинуло на обсяги надходження податків і зборів до бюджету. За результатами 2014 року найбільш погіршилася ситуація у машинобудівній та металургійній галузях, а також на підприємствах з виробництва гумових і пластмасових виробів. Загалом промисловими підприємствами міста протягом 2014 року було реалізовано продукції на суму 12 061,1 млн. грн., що на 2,7% або 316,8 млн. грн. більше обсягу 2013 року. Разом з тим, у розрахунку на одного мешканця міста обсяг реалізованої промислової продукції залишається меншим (на 12,5%) аналогічного значення по Україні.

Промислові підприємства м. Миколаєва є здебільшого експортно-орієнтованими: у розрахунку на 1 мешканця Миколаєва зовнішньоторговельний оборот в 1,8 рази перевищував аналогічний показник по Україні. Проте значний рівень залежності від кон'юнктурних коливань на світових ринках та військовий конфлікт на сході України обсяг зовнішньоторговельного товарообороту в місті зменшився на 18,6% до 2 219,1 млн. дол. США станом на 01.01.2015 р. (зокрема, обсяги експорту товарів скоротилися на 16,3% та склали 1 732,6 млн. дол. США, імпорту – на 25,9% до 486,4 млн. дол. США).

Транспорт

Транспорт є однією з найважливіших галузей господарства. Місто Миколаїв має всі види наземного, водного і повітряного транспорту та добре розвинену інфраструктуру транспортних комунікацій. Перевезення пасажирів, вантажів, багажу та пошти, надання інших транспортних послуг, здійснюється залізницею, портами, автомобільними, авіаційними та дорожніми підприємствами.

Перше місце за обігом перевезень вантажів і пасажирів серед усіх наявних видів сполучень займає автомобільний транспорт. Він виконує важливу роль як у міському, так і міжміському сполученні на короткі та середні відстані. Протягом 2014 року вантажів було перевезено на 2,3% більше ніж у минулому році. В місті поступово змінюється структура перевезень пасажирів. Так, обсяги перевезень пасажирів автомобільним транспортом були на 6,2% менше рівня обсягів 2013 року. Проте зросла роль електричного громадського транспорту (тролейбусного та трамвайного), яким з початку року було перевезено 45,5 млн. пасажирів або 114,6% перевезень 2013 року.

Місто має широкі можливості для прийому, переробки, доставки вантажів, організації транзитних перевезень. Протягом 2014 року на причалах торговельних портів та інших підприємств міста оброблено 28,5 млн. т вантажів (+7,8% до обсягу 2013 року), з яких 27,7 млн. т або 97,1% було оброблено на морських причалах. Серед оброблених вантажів, як і раніше, переважали експортні (близько $\frac{3}{4}$ загального обсягу).

Інвестиційна та будівельна діяльність

Миколаїв є містом з вигідним географічним розташуванням (з виходом до Чорного моря) та сприятливим інвестиційним середовищем. Протягом 2014 року в економіку міста іноземними інвесторами вкладено 12,7 млн. дол. США прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу), проте велика курсова різниця (-47,1 млн. дол. США) за одночасного вибуття акціонерного капіталу у сумі 0,4 млн. дол. США скоротили загальний обсяг накопичених іноземних інвестицій станом на 01.01.2015 р. до 166,9 млн. дол. США (проти 201,8 млн. дол. США станом на 01.01.2014 р.), що у розрахунку на одного мешканця в 3,2 рази поступалося середньому показнику по країні. При цьому інвестори надавали перевагу підприємствам транспортного комплексу та переробної промисловості, в які за підсумками 2014 року було інвестовано понад $\frac{2}{3}$ загального обсягу залучених інвестицій.

У 2014 році було зафіксовано зменшення обсягів будівельних робіт і згортання житлового будівництва. Загалом для будівельної галузі міста актуальним залишається питання дефіциту фінансових ресурсів, що призводить до згортання розробки нових проектів, уповільнення темпів будівництва на більшості будівельних майданчиків у місті та концентрації ресурсів на об'єктах, які знаходяться на завершальній стадії будівництва. Негативні тенденції на ринку нерухомості міста призводять до скорочення чисельності зайнятих у будівництві, що уповільнює темпи зростання доходної частини бюджету міста.

Житлово-комунальне господарство міста

Житлово-комунальному господарству м. Миколаєва, як і для переважної більшості міст України, притаманний високий рівень зношеності основних засобів (зокрема, житлового фонду), об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури міста. Міська влада щороку виділяє кошти на фінансування заходів у сфері житлово-комунального господарства та приділяє особливу увагу інвестиційним програмам та програмам

розвитку міжнародного співробітництва, в тому числі з міжнародними фінансовими інституціями.

Скорочення доходів населення на тлі нестабільної ситуації в країні за одночасного підвищення тарифів на послуги централізованого водопостачання та водовідведення, централізованого опалення та постачання гарячої води, а також на послуги з вивезення ТПВ призвели до погіршення платіжної дисципліни городян та нарощування комунальної заборгованості (у т. ч. простроченої). У розрахунку на 1 мешканця заборгованість з початку 2014 року збільшилась та перебувала на високому рівні (313,5 грн., у т. ч. прострочена заборгованість – 227,9 грн.).

Земельні ресурси, комунальне майно та комунальні підприємства

Миколаївська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. За рішенням ради виконуються усі майнові операції, в тому числі об'єкти права комунальної власності можуть передаватися у постійне або тимчасове користування юридичним та фізичним особам, надаватися в оренду, продаватися та купуватися, використовуватись як застава.

Невеликий обсяг надходжень протягом 2014 року від операцій з реалізації земельних ділянок несільськогосподарського призначення та об'єктів комунальної власності міста до бюджету розвитку (5,5 млн. грн. або 4,6% загального обсягу бюджету розвитку спеціального фонду), пов'язаний з тим, що пріоритетним напрямом політики міської влади у сфері управління земельними активами та об'єктами комунальної власності залишається їх передача в оренду (110,1 млн. грн. станом на 01.01.2015 р. або 68,9% обсягу власних доходів загального фонду).

Бюджет міста

На відміну від 2013 року, бюджет м. Миколаєва у звітному 2014 році мав позитивне сальдо операційного балансу як за загальним, так і за спеціальним фондами, на що вплинуло суттєве зростання обсягу надходжень офіційних трансфертів з Державного бюджету (132,9% до обсягу 2013 року).

Зважаючи на те, що обсяги доходів бюджету міста, які враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, поступалися відповідним видаткам, бюджет м. Миколаєва продовжує отримувати дотацію вирівнювання з Державного бюджету, причому її обсяг у порівнянні з 2013 роком збільшився на 65,2%.

Позитивна динаміка наповнення доходної частини бюджету міста за одночасного зростання обсягу дотації вирівнювання з Державного бюджету дозволила у 2014 році здійснювати поточні видатки без залучень короткострокових позичок з єдиного казначейського рахунку. Середньострокові позички з єдиного казначейського рахунку протягом звітного року також не залучались. Однак, протягом 2012-2013 рр. до бюджету міста залучалися середньострокові безвідсоткові позички за рахунок коштів

єдиного казначейського рахунку в обсязі невиконання розрахункових показників, визначених Міністерством фінансів України прогнозних доходів бюджету міста відповідного звітнього року, що враховувались при визначенні міжбюджетних трансфертів. Станом на 01.01.2015 р. їх непогашений залишок становив 81,6 млн. грн. (з урахуванням погашення у II півріччі 2014 року 25,5 млн. грн.).

Для повного та всебічного вивчення показників бюджет міста Миколаєва представлено у форматі бюджетного балансу.

Бюджет міста Миколаєва з розбивкою на загальний та спеціальний фонди, тис. грн.

Показник	2012			2013			2014		
	заг. фонд	спец. фонд	всього	заг. фонд	спец. фонд	всього	заг. фонд	спец. фонд	всього
Операційні надходження	1 450 980,5	135 672,7	1 586 653,2	1 385 851,9	150 857,5	1 536 709,4	1 537 292,6	296 578,8	1 833 871,4
Операційні видатки	1 381 162,7	68 904,1	1 450 066,8	1 419 433,2	50 866,1	1 470 299,3	1 512 299,2	177 489,3	1 689 788,4
Операційний баланс	69 817,7	66 768,6	136 586,4	-33 581,3	99 991,5	66 410,2	24 993,4	119 089,5	144 082,9
Фінансовий дохід	696,3	27,0	723,3	3,3	29,1	32,4	0,0	26,7	26,7
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Фінансовий баланс	696,3	27,0	723,3	3,3	29,1	32,4	0,0	26,7	26,7
Поточний баланс	70 514,0	66 795,6	137 309,6	-33 578,0	100 020,5	66 442,5	24 993,4	119 116,2	144 109,6
Капітальні надходження	82,2	30 713,2	30 795,4	63,4	38 032,2	38 095,6	83,1	18 903,8	18 986,9
Капітальні видатки	0,0	142 697,0	142 697,0	0,0	95 005,0	95 005,0	0,0	74 088,3	74 088,3
Капітальний баланс	82,2	-111 983,8	-111 901,5	63,4	-56 972,8	-56 909,4	83,1	-55 184,5	-55 101,4
Баланс після капітальних видатків	70 596,2	-45 188,2	25 408,1	-33 514,6	43 047,8	9 533,1	25 076,5	63 931,7	89 008,2
Кредитування*	2 490,0	114,2	2 604,2	1 320,2	-349,3	970,9	8 593,3	-588,7	8 004,5
Профіцит/дефіцит	68 106,2	-45 302,4	22 803,9	-34 834,8	43 397,1	8 562,3	16 483,3	64 520,4	81 003,7
Фінансування	-68 106,2	45 302,4	-22 803,9	34 834,8	-43 397,1	-8 562,3	-16 483,3	-64 520,4	-81 003,7
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

* надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)

Джерело: Департамент фінансів Миколаївської міської ради

Протягом 2014 року, як і раніше, місто зберігало позитивний фінансовий баланс бюджету. Це стало наслідком відсутності протягом зазначеного періоду прямих боргових зобов'язань, що потребують видатків на їх обслуговування. Варто зауважити, що обсяг фінансового балансу був незначним, внаслідок того, що місто не здійснювало фінансових операцій з вільними бюджетними коштами, а відтак фінансового доходу від зазначених операцій в аналізованому періоді не було отримано.

Сальдо капітального балансу бюджету міста Миколаєва було негативним, що є типовим для більшості місцевих бюджетів України. У зв'язку із суттєвим зменшенням обсягу надходжень до бюджету розвитку протягом 2014 року, а також обмеженістю ресурсів загального фонду бюджету, що можуть бути передані до бюджету розвитку, обсяг капітальних видатків, здійснених у 2014 році, був значно меншим у порівнянні з попереднім бюджетним періодом. Відповідно, негативний капітальний баланс бюджету міста у 2014 році поступався аналогічному значенню 2013 року.

За підсумками 2014 року профіцит бюджету становив 81,0 млн. грн., у тому числі за загальним фондом профіцит склав 16,5 млн. грн., за спеціальним – 64,5 млн. грн. Утворення профіциту бюджету міста стало наслідком невчасного виконання Державним казначейством України доручень на фінансування, виданих фінансовим органом Миколаївської міської ради, яке пов'язано з низькою ліквідністю бюджетної системи України наприкінці 2014 року.

За підсумками 2014 року ліквідність бюджету м. Миколаєва знаходилася на помірному рівні за загальним фондом – 4,0% (проти 4,9% у 2013 році) та на високому рівні за спеціальним фондом – 67,2% (для порівняння у попередньому році цей показник становив 73,7%).

Виконання доходної частини бюджету міста

Протягом 2011-2014 рр. обсяг доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів загалом мав тенденцію до збільшення, незважаючи на те, що впродовж 2013-2014 рр., внаслідок загострення кризових явищ в економіці України, відбулося уповільнення динаміки наповнення доходної частини бюджету. За результатами 2014 року доходну частину бюджету міста без урахування трансфертів виконано в обсязі 974,6 млн. грн. або 107,6% до уточненого річного плану. Основну частину доходів бюджету продовжують формувати податкові надходження та офіційні трансферти. У звітному періоді залежність бюджету Миколаєва від трансфертів з Державного бюджету посилилась, а питома вага за результатами 2014 року становила 47,4% від загальної суми доходів.

Основним джерелом закріплених доходів залишався податок на доходи фізичних осіб. Виконання річного плану за цим податком на рівні 104,1% позитивно вплинуло на динаміку закріплених доходів загального фонду бюджету міста. Прийнятний рівень виконання річного плану за надходженнями власних доходів загального фонду бюджету м. Миколаєва зумовлювався, передусім, рівнем виконання плану за надходженнями плати за землю (102,1%), яка залишається головним джерелом формування власних доходів.

Загалом планові показники з урахуванням змін за доходами загального фонду протягом 2014 року було виконано на 100,7%, у тому числі за доходами, що враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів – на 104,1%, за власними доходами – на 102,7%, за офіційними трансфертами – на 97,4%. При цьому обсяг надходжень закріплених доходів у 2014 році (проти 2013 року) було збільшено на 8,9%, суму власних доходів та трансфертів – на 1,4% та 15,2% відповідно.

У 2014 році, як і у попередньому бюджетному періоді, місто Миколаїв продовжувало зберігати статус міста-реципієнта та отримувати дотацію вирівнювання з Державного бюджету. Плановий обсяг дотації вирівнювання було встановлено на рівні 217,4 млн. грн. (27,0% доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів), який у порівнянні з попереднім роком збільшився в 1,7 рази. За підсумками 2014 року зазначений трансферт було перераховано до бюджету міста у повному обсязі.

З початку 2014 року у м. Миколаєві зберігалася прийнятна динаміка виконання планових обсягів надходжень майже за усіма джерелами доходів спеціального фонду бюджету міста. Обсяг доходної частини спеціального фонду бюджету (без трансфертів) визначався динамікою доходів бюджету розвитку, питома вага якого у доходах спеціального фонду без урахування трансфертів з початку звітного року складала 71,6%. Причому не було досягнуто запланованих показників доходів за надходженнями від операцій з продажу земельних майнових активів територіальної громади міста та приватизації об'єктів комунальної власності. Головною причиною тому стали кризові явища в економіці держави, які призвели до скорочення обсягів надання кредитів та, відповідно, падіння попиту на ринках комерційної та житлової нерухомості.

Доходну частину спеціального фонду бюджету м. Миколаєва без урахування трансфертів у 2014 році було виконано на рівні 130,1% уточненого річного плану, у тому числі бюджет розвитку – на рівні 111,8%. Слід зазначити, що важливу роль у формуванні доходної частини спеціального фонду в 2014 році зіграли субвенції з Державного бюджету, обсяги яких у порівнянні з перерахунками 2013 року збільшилися майже ушестеро. Рівень виконання річного плану за офіційними трансфертами у 2014 році становив 88,1%, на що вплинув низький рівень перерахування до спеціального фонду бюджету міста субвенції на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання вулиць і доріг комунальної власності, а також інших субвенцій з Державного бюджету.

Виконання видаткової частини бюджету міста

На виконання делегованих державою повноважень та на здійснення програм і заходів, передбачених Миколаївською міською радою, протягом 2014 року було витрачено 1 735,5 млн. грн. (без урахування трансфертів іншим бюджетам та пільгового молодіжного іпотечного кредитування), що становило 113,4% обсягу видатків 2013 року та 93,3% затвердженого на 2014 рік плану з урахуванням змін (зокрема, переважну більшість видаткових статей виконано на рівні нижчому за 100,0%). У структурі видаткової частини бюджету міста за функціональною класифікацією основна сума бюджетних асигнувань і надалі припадає на галузі бюджетної сфери та соціального захисту.

Протягом 2014 року кредиторська заборгованість за загальним та спеціальним фондом, що виникла внаслідок перерахування не у повному обсязі трансфертів з Державного бюджету, а також невчасного виконання окремих платіжних доручень державною казначейською службою, зменшилась удвічі та станом 01.01.2015 р. перебувала на низькому рівні. Обсяг простроченої кредиторської заборгованості станом на кінець 2014 року був несуттєвим.

Видатки міського бюджету у звітному періоді фінансувалися у межах надходження доходів. У першу чергу проводилося фінансування видатків на захищені та першочергові статті, в тому числі: на оплату праці працівників бюджетних установ, нарахувань на заробітну плату, оплату за енергоносії, продукти харчування, медикаменти та перев'язувальні матеріали, трансферти населенню та поточні трансферти органам влади інших рівнів. Однак слід зазначити, що динаміка росту

поточних трансфертів у звітному періоді була вищою за темпи росту поточних видатків, зокрема, захищених статей, за одночасного скорочення капітальних видатків. Незважаючи на зниження питомої ваги захищених статей, їх обсяг залишається значним – 86,5% видаткової частини бюджету за економічною класифікацією.

Бюджет міста на 2015 рік

Основні параметри бюджету м. Миколаєва на 2015 рік сформовано з урахуванням змін, внесених до Бюджетного та Податкового законодавства. Поточний бюджетний період буде доволі напруженим як з огляду на необхідність адаптації суб'єктів господарювання до нових економічно-правових реалій, так з огляду на збереження негативного прогнозу щодо основних макроекономічних показників національної економіки.

Обсяг доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів на 2015 рік планується встановити в розмірі 93,5% до фактичних надходжень у 2014 році, у тому числі за загальним фондом бюджету – 109,2% обсягу надходжень 2014 року та спеціальним фондом бюджету – 18,9%.

Варто зазначити, що у 2015 році відбулись законодавчі зміни, що матимуть вплив на структуру доходної частини загального та спеціального фондів. Так відбулось зменшення розміру відрахувань податку на доходи фізичних осіб до місцевого бюджету з 75% до 60%. У зв'язку з цим, обсяг надходжень податку на доходи фізичних осіб у порівнянні з аналогічними надходженнями 2014 року зменшиться. Заплановане зменшення надходжень спеціального фонду бюджету м. Миколаєва у 2015 році пов'язано з вилученням із його складу єдиного податку, екологічного податку та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, та зарахуванням їх до доходів загального фонду.

Боргові зобов'язання міста

Сума прямого боргу Миколаївської міської ради станом на 01.01.2015 р. дорівнювала 81,6 млн. грн. та складалася із непогашених залишків за середньостроковими позичками з єдиного казначейського рахунку. Пряме боргове навантаження бюджету² станом на 01.01.2015 р. становило 8,4%, що є помірним показником.

Консолідований борг міста Миколаєва станом на 01.01.2015 р. склав 183,2 млн. грн. і включав, окрім прямого боргу (81,6 млн. грн.), прострочену кредиторську заборгованість бюджетних організацій (5,4 млн. грн.) та непогашеного залишку за кредитами, залученими комунальними підприємствами міста (96,2 млн. грн. в екв.). Таким чином, консолідоване боргове навантаження бюджету м. Миколаєва є помірним: співвідношення обсягу консолідованого боргу до обсягу доходної частини бюджету міста на 2014 рік без урахування трансфертів становить 18,8%.

² співвідношення обсягу прямого боргу до уточненого річного плану доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів

Перспективи залучення коштів у майбутньому

За інформацією Миколаївської міської ради, здійснення чергового залучення позикових коштів до бюджету розвитку шляхом випуску облігацій обсягом 50 млн. грн. у I півріччі 2015 року не планується.

Одним із пріоритетних напрямків розвитку комунального господарства міста у 2014 році було проведення роботи ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» щодо впровадження проекту «Підвищення енергоефективності в секторі централізованого теплозабезпечення України».

Для виконання запланованих заходів Миколаївською міською радою затверджено рішення від 03.07.2014 №41/3 «Про підтримку ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» щодо участі у проекті «Підвищення енергоефективності у секторі централізованого теплопостачання України». 20.11.2014 р. підписано договір про субкредитування між Міністерством фінансів України, Міністерством регіонального будівництва України, Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, Миколаївською обласною радою та ОКП «Миколаївоблтеплоенерго», що надає підприємству право на отримання коштів від Міжнародного банку реконструкції і розвитку та Фонду чистих технологій. Кредитні ресурси будуть надаватися поетапно і будуть використані виключно для модернізації та переоснащення теплозабезпечуючих об'єктів міста Миколаєва.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг м. Миколаєва підтверджено на рівні **uaBBB+**, прогноз «стабільний».

Голова рейтингового комітету

О. В. Шубіна

Старший фінансовий аналітик

О. П. Пугачова

Додатки

Динаміка агрегованих бюджетних показників м. Миколаєва у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2010	2011	2012	2013	2014
Податкові надходження	582 933,6	664 401,7	782 229,5	836 061,9	907 153,2
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	59 506,6	59 520,2	68 037,3	53 718,5	61 746,5
Отримані трансферти на здійснення поточних видатків	442 041,6	492 111,3	736 386,4	646 929,0	864 971,6
Операційні надходження всього	1 084 481,8	1 216 033,2	1 586 653,2	1 536 709,4	1 833 871,4
Поточні видатки	705 239,9	768 252,5	911 796,3	946 517,7	1 013 379,3
Субсидії та поточні трансферти	343 889,5	422 413,2	538 270,5	523 781,5	676 409,1
Операційні видатки всього	1 049 129,3	1 190 665,8	1 450 066,8	1 470 299,3	1 689 788,4
Операційний баланс	35 352,5	25 367,4	136 586,4	66 410,2	144 082,9
Фінансовий дохід	21,4	29,7	723,3	32,4	26,7
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Фінансовий баланс	21,4	29,7	723,3	32,4	26,7
Поточний баланс	35 373,9	25 397,1	137 309,6	66 442,5	144 109,6
Капітальні надходження	26 366,3	29 752,5	13 620,6	24 364,5	5 624,6
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	153,4	6,3	17 174,8	13 731,1	13 362,3
Капітальні надходження всього	26 519,7	29 758,8	30 795,4	38 095,6	18 986,9
Капітальні видатки	62 661,0	47 192,8	134 914,5	66 030,2	66 325,3
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	3 057,9	1 222,0	7 782,5	28 974,8	7 762,9
Капітальні трансферти, здійснені до 01.01.2011 р. до бюджету розвитку	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Капітальні видатки всього	65 718,9	48 414,8	142 697,0	95 005,0	74 088,3
Капітальний баланс	-39 199,2	-18 656,0	-111 901,5	-56 909,4	-55 101,4
Баланс після капітальних видатків	-3 825,3	6 741,1	25 408,1	9 533,1	89 008,2
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	1 628,8	2 219,8	2 604,2	970,9	8 004,5
Профіцит/дефіцит	-5 454,1	4 521,2	22 803,9	8 562,3	81 003,7
Фінансування	5 454,1	-4 521,2	-22 803,9	-8 562,3	-81 003,7
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Департамент фінансів Миколаївської міської ради

Динаміка основних джерел фінансування бюджету м. Миколаєва, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2010	2011	2012	2013	2014
Профіцит/дефіцит	-5 454,1	4 521,2	22 803,9	8 562,3	81 003,7
Фінансування	5 454,1	-4 521,2	-22 803,9	-8 562,3	-81 003,7
Зміни залишків	5 519,5	-4 521,3	-64 251,9	-74 030,4	-52 334,8
• залишок на початок року	39 327,8	33 808,3	38 329,6	102 581,3	176 611,7
• залишок на кінець року	33 808,3	38 329,6	102 581,5	176 611,7	228 946,5
Фінансування за рахунок казначейського рахунку	0,0	0,0	41 687,3	65 480,3	-25 521,3
• залучення	0,0	153 123,0	487 544,4	202 883,5	0,0
• погашення	0,0	-153 123,0	-445 857,1	-137 403,2	-25 521,3
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
• повернення (пред'явлення)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
• розміщення (придбання)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Фінансування за борговими операціями	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
• запозичення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
• погашення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Інші розрахунки	-65,4	0,0	-239,2	-12,2	-3 147,6
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Департамент фінансів Миколаївської міської ради